

สารบัญ

คำนิยม	13
แต่มีมือใหม่และคนที่เคยฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล มาแล้วแต่ยังไม่เชี่ยวชาญ	15

บทนำ

การคิดอย่างมีเหตุผลคืออะไร

ถ้าคิดอย่างมีเหตุผลเป็นแล้วอะไรจะเปลี่ยนไป	24
ถ้ารู้สึกว่ามีอะไรที่ไม่ใช่ ให้สังเกตความสัมพันธ์ ระหว่าง “ข้อคิดเห็น” กับ “ฐานคิด”	30
การคิดอย่างมีเหตุผลเอาไปใช้ประโยชน์ ได้กับทุกเรื่อง	32

“2 เครื่องมือช่วยคิด” ที่มีประโยชน์ ต่อการคิดอย่างมีเหตุผล	34
วิเคราะห์คดีโดยใช้การให้เหตุผลแบบนิรนัย	38
ข้อควรระวังในการคิดวิเคราะห์แบบนิรนัย	41
วิเคราะห์คดีโดยใช้การให้เหตุผลแบบอุปนัย	42
ข้อควรระวังในการคิดวิเคราะห์แบบอุปนัย	45

บทที่ 1

กำหนดประเด็นให้ชัดเจน

เวลาจะลงมือทำอะไร ต้องรู้ให้แน่ก่อนว่า “ประเด็น” ที่ควรพิจารณาในตอนนี้คืออะไร	48
“ประเด็น” ณ ที่นี้คืออะไร	52
ฝึกกำหนดประเด็นด้วยการทบทวนเรื่องที่เกิดขึ้น	54
การตระหนักถึงประเด็นอยู่เสมอ คือทางเลือกที่ช่วยให้แก้ปัญหาได้รวดเร็วที่สุด	56
ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ไหนก็อย่าหลงประเด็น	60
ใช้ตัวช่วยเตือนสติไม่ให้หลงประเด็น	61

บทที่ 2

คิดด้วยเฟรมเวิร์ก

เฟรมเวิร์กคืออะไร	64
ไม่ควรใช้เกิน 3 เฟรมเวิร์ก	66
จัดระเบียบความคิดด้วยต้นไม้แห่งเหตุผล	67
เรียนรู้ขั้นตอนการคิดด้วยเฟรมเวิร์ก	69
ทำไมการสืบสวนของโคนันจึงน่าเชื่อถือ	76
ถ้าไม่ใช้เฟรมเวิร์กมาช่วยคิดก็ยากที่จะไขปริศนา	77
ใช้เฟรมเวิร์กธุรกิจให้เป็นประโยชน์	80
ข้อควรระวังในการใช้เฟรมเวิร์กธุรกิจ	82
การแยกส่วนต้องทำโดยคำนึงถึง MECE	91
ตัวอย่างการคิดแบบแยกส่วนของโคนัน	96

บทที่ 3

ตั้งสมมุติฐาน

สมมุติฐานคืออะไร	100
ประโยชน์ของการตั้งสมมุติฐาน	102
ก้าวแรกสู่การตั้งสมมุติฐาน	108
พยายามหาความรู้รอบตัวเพิ่ม	111
พยายามตั้งสมมุติฐานให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม	114
ข้อควรระวังเวลาตั้งสมมุติฐาน	116
ตัวอย่างการใช้ “Why?” และ “True?”	122
จะจับสังเกตการ “ตีขลุม” ได้อย่างไร	127

บทที่ 4

ตรวจสอบและพัฒนาสมมุติฐาน

ตรวจสอบสมมุติฐาน	130
ขยายขอบเขตสมมุติฐาน ด้วยการคิดแบบแยกส่วน	131
ไม่มีสมมุติฐานใดเป็นสมมุติฐาน ที่ถูกต้องเพียงหนึ่งเดียว	136
จัดลำดับความสำคัญของสมมุติฐาน	138
พัฒนาสมมุติฐาน	140
ความสำคัญของ “ข้อมูลปฐมภูมิ”	146
ลองทิ้งสมมุติฐานแบบแหวกแนวดูบ้าง	147

บทที่ 5

สร้างข้อสรุป

2 ขั้นตอนสู่การสร้างข้อสรุป	152
ฝึกตั้งข้อสงสัยกับข้อมูล หรือความคิดความเชื่อของตัวเอง	154
ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ไหน ก็อย่าลืมกำหนดประเด็นและคิดด้วยเฟรมเวิร์ก	158
สร้างข้อสรุปของทุกเฟรมเวิร์ก แล้วรวบรวมพร้อมกับเรียบเรียง	159
บทส่งท้าย	163
ประวัติผู้เขียน	169

คำนิยม

ทุกวันนี้รอบตัวเราเต็มไปด้วยพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วฉับพลัน ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต Big Data ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือหุ่นยนต์ และเราไม่มีทางรู้เลยว่าความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้จะไปสิ้นสุดลงที่ตรงไหน

อย่างไรก็ตาม แม้เทคโนโลยีจะก้าวหน้าไปและสามารถใช้งานได้หลากหลายด้านแค่ไหน เรื่องพื้นฐานที่สุดซึ่งได้แก่การ “ตั้งคำถาม” อย่าง “อะไรคือปัญหาที่ควรจัดการแก้ไข” และ “ทำไมถึงต้องแก้ไขปัญหานั้น” ก็ยังเป็นหน้าที่ของมนุษย์อยู่ดี

อาจพูดได้ว่าเพราะตอนนี้ในยุคของปัญญาประดิษฐ์นี่แหละ กังวลการคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผลถึงยิ่งทวีความสำคัญยิ่งขึ้นไปอีก จะว่าเป็นการที่มนุษย์ต้องหวนกลับมาทบทวนที่จุดเริ่มต้นก็คงได้

จะว่าไปแล้ว “การคิดเชิงวิพากษ์” ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นฐานหลักของหนังสือเล่มนี้เองก็เป็นวิชาที่นักศึกษาของโกลบัสซึ่งเป็นโรงเรียนธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดของญี่ปุ่นลงเรียนกันมากที่สุดด้วย

โลกกำลังจะมาถึงยุคที่ “มนุษย์อายุยืนถึง 100 ปี” เพื่อตามให้ทันกับกระแสความเปลี่ยนแปลง เราต้องตื่นตัวพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา และเพื่อเป็นก้าวแรกในการวางรากฐานให้กับอนาคตของตัวเอง ผมขอแนะนำให้เริ่มจากการอ่านหนังสือเล่มนี้ครับ

ทาคุโระ โยชิฮิโกะ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยการจัดการภาษาญี่ปุ่น

แต่มือใหม่และคนที่เคยฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล มาแล้วแต่ยังไม่เชี่ยวชาญ

“ไม่เข้าใจว่าตกลงอยากบอกอะไรกันแน่”

เคยมีใครพูดกับคุณแบบนี้ในที่ทำงานไหมครับ คุณ
อุตส่าห์ตั้งใจอธิบายให้ฟังแบบเป็นเรื่องเป็นราวแท้ ๆ แต่กลับ
ไม่มีใครเข้าใจ... เวลานำเสนอคุณก็พยายามเต็มที่ แต่กลับ
ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนองจากผู้ฟังเสียอย่างนั้น...

ในการทำงานมีสถานการณ์มากมายนับไม่ถ้วนที่ทักษะ
การอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นคล้อยตามเป็นสิ่งจำเป็น
อย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการประชุม การเจรจาทางธุรกิจ หรือ
การยื่นข้อเสนอกับลูกค้า และสิ่งที่จะช่วยให้เรามีทักษะ
ที่วันนี้ได้ก็คือ **“การคิดอย่างมีเหตุผล”**

**การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นวิธีคิดที่ตั้งอยู่บนการนำ
ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมาวิเคราะห์และตีความก่อนจะนำ
ไปสร้างเป็นข้อสรุป** คนที่เชี่ยวชาญในการคิดอย่างมีเหตุผล
จะสามารถเรียบเรียงข้อมูลและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
อย่างง่ายดาย นอกจากนั้น **มันยังเป็นวิธีคิดที่ไม่อาศัย
ประสบการณ์ส่วนตัว** จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอย่างยิ่ง
ต่อการพัฒนาทักษะการทำงานของคนหนุ่มสาว

อย่างไรก็ตาม การจะศึกษาและฝึกฝนการคิดอย่างมี
เหตุผลให้ได้อย่างสมบูรณ์แบบก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย

ทุกคนคงเคยได้ยินคำว่าความคิดอย่างมีเหตุผลหรือการคิด
เชิงตรรกะกันมาบ้าง แต่คงไม่ใช่ทุกคนที่รู้ว่ามันคืออะไรหรือ
นำไปใช้ได้อย่างไร

ด้วยเหตุนี้ ผมจึงพยายามคิดค้นวิธีเรียนรู้การคิดอย่าง
มีเหตุผลแบบง่าย ๆ ที่ทุกคนสามารถเข้าใจได้ แล้วตอนนั้นเอง
การตูนเรื่องหนึ่งก็ผุดขึ้นมาในหัว

มันคือเรื่อง “ยอดนักสืบจิ๋วโคนัน”

นี่เป็นการตูนที่แทบทุกคนน่าจะเคยได้ยิน ได้อ่าน ได้ดู
แอนิเมชันหรือภาพยนตร์กันมาบ้าง คงจำได้ใช่ไหมครับว่ามัน
เป็นการตูนที่เกี่ยวกับการไขปริศนาคดีต่าง ๆ

คำพูดติดปากของโคนันผู้เป็นตัวเอกของเรื่องคือ “ความ
จริงมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น”

นี่เป็นประโยคเด็ดที่แสดงให้เห็นว่าการจะเข้าถึงความ
จริงนั้นต้องอาศัยการคิด (Thinking) อย่างมีเหตุผล (Logical)

สมัยที่เรียนเอ็มพีเอทีโกลบิล ผมเคยทำวิจัยเรื่อง **“การ
เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นต่อธุรกิจผ่านสื่อการ์ตูน”**

ผมนำงานวิจัยดังกล่าวมาเป็นฐานในการเขียนหนังสือ
เล่มนี้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจพื้นฐานของการคิดอย่างมีเหตุผลที่
นักศึกษาลัทธิสูตรเอ็มพีเอของโกลบิลต้องเรียนได้งายขึ้น

หากได้เห็นว่านักสืบจากการตุ๋นดั่งที่ใคร ๆ ก็รู้จักอย่าง
โคนันสามารถไขคดียาก ๆ ด้วยการคิดอย่างมีเหตุผลได้อย่างไร
การฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อธุรกิจก็ไม่น่าจะยากเกินกำลัง

ด้วยความที่เป็นหนังสือสำหรับมือใหม่และผู้ที่ยังไม่
เชี่ยวชาญ หนังสือเล่มนี้จึงจะอธิบายวิธีคิดโดยเรียงลำดับ
5 ขั้นตอน แบ่งออกเป็นขั้นตอนละบทดังนี้

บทนำ อธิบายว่าการคิดอย่างมีเหตุผลคืออะไร
โดยเน้นให้เห็นภาพรวม

บทที่ 1 เริ่มฝึกการคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้
แก้ไขปัญหา อธิบายวิธีมองหาและกำหนดประเด็นที่
เหมาะสม

บทที่ 2 วิธีสร้าง “เฟรมเวิร์ก” ช่วยคิด

บทที่ 3 วิธีตั้ง “สมมุติฐาน” ที่จะช่วยนำไปสู่
ข้อสรุป

บทที่ 4 วิธีตรวจสอบความถูกต้องของ “สมมุติฐาน”
และวิธีพิจารณาว่ายังมีสมมุติฐานอื่นที่น่าจะใช้ได้มากกว่า
หรือไม่โดยดูผ่านหลายมุมมอง

บทที่ 5 วิธีรวบรวมข้อมูลและไอเดียที่ได้เพื่อนำไป
สร้างข้อคิดเห็นหรือข้อสรุป

แน่นอนว่าผมจะพยายามอธิบายเกี่ยวกับเฟรมเวิร์กและ ศัพท์เฉพาะทางอย่างละเอียดเพื่อให้ผู้ที่พอมึพื้นฐานเรื่องการคิด อย่างมีเหตุผลมาบ้างแล้วเข้าใจตรงกันด้วย

นอกจากนี้ ในแต่ละบทยังมี

- ① เคล็ดลับบอกให้รู้ว่า “ควรใช้เมื่อไหร่และ อย่างไร” พร้อมบอกระดับความยากง่ายและ ยกตัวอย่างการใช้งานจริง
- ② คีย์เวิร์ด (ประโยคเด็ด) ที่นำไปสู่การไขคดีของ โคนันพร้อมบทสรุปของคดี
- ③ อธิบายการวิเคราะห์ที่ใช้การคิดอย่างมีเหตุผลที่ ปรากฏในการ์ตูน

ถ้ามีเวลาผมขอแนะนำให้อ่านการ์ตูนประกอบไปด้วย ครับ เพราะนอกจากจะสนุกแล้วยังช่วยให้เข้าใจการคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลได้ง่ายขึ้นด้วย

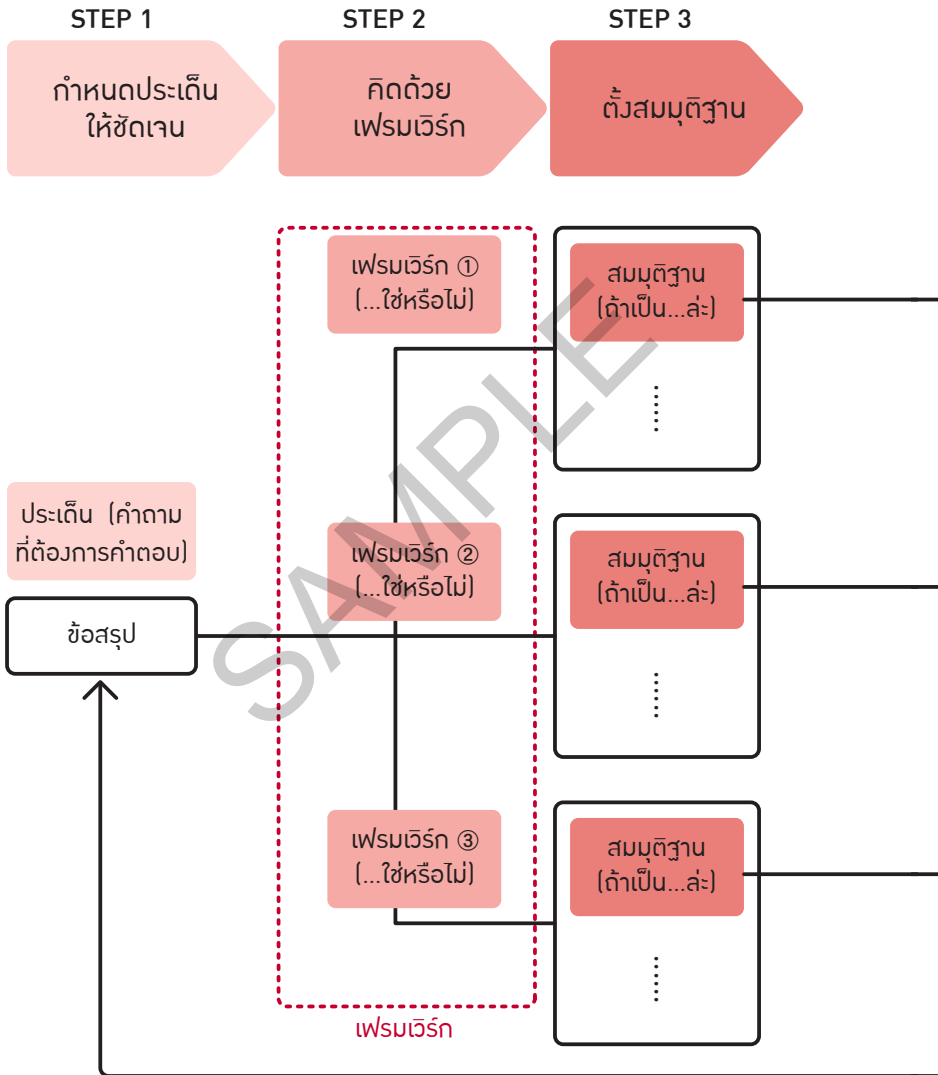
ในยุคที่มนุษย์อายุยืนยาวถึง 100 ปี เรามีแนวโน้มจะ ต้องทำงานนานขึ้น บางคนอาจต้องทำงานทั้งชีวิตโดยไม่ได้ เกษียณ ดังนั้น หากไม่รีบเรียนรู้ทักษะสำคัญเป็นอาวุธติดตัว ไว้ตั้งแต่เนิ่น ๆ โอกาสที่จะได้วางแผนชีวิตให้เป็นอย่าง ที่ต้องการก็แทบไม่มีเลย

และหนึ่งในอาวุธสำคัญที่ควรมีติดตัวไว้ก็คือการคิดอย่าง
มีเหตุผล

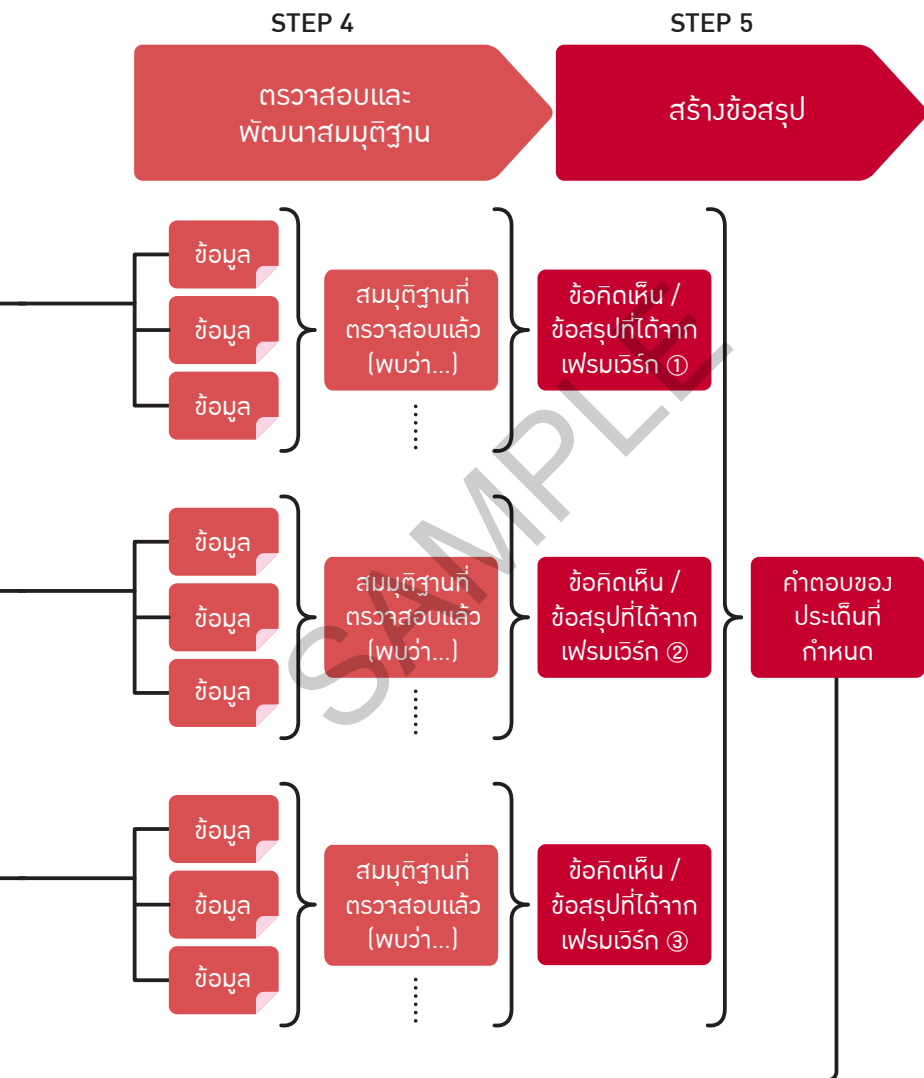
อย่าทำแค่อ่านหนังสือเล่มนี้ให้จบ ผมขอให้ลองนำไป
ปฏิบัติจริงดูด้วย **เพราะการนำไปปฏิบัติจริงจะทำให้ความรู้
กลายเป็นทักษะติดตัวได้อย่างรวดเร็ว** หากผู้อ่านสามารถ
นำการคิดอย่างมีเหตุผลไปใช้จนสามารถออกแบบอนาคตให้กับ
ตัวเองได้ ผมคงดีใจจนบรรยายไม่ถูกเลยทีเดียว

เอาละ เรามาเปิดประตูสู่การคิดอย่างมีเหตุผลไป
พร้อม ๆ กับยอดนักสืบจิ๋วโคนันกันเลยดีกว่า

5 ขั้นตอนหลักของการคิดอย่างมีเหตุผล

ซึ่งเป็นโครงสร้างของหนังสือเล่มนี้

บทนำ

การคิดอย่างมีเหตุผล คืออะไร

